

w północno - zachodniej części założenia – zespół budynków odzłaziarni wody oraz budynek magazynowo - administracyjny.

Znaczące przekształcenia objęły również najstarszą część zakładu, w której wzniesiono nowy główny budynek administracyjny oraz komin o wysokości 135 metrów, stanowiący wówczas dominantę wysokościową całego kompleksu i jeden z najwyższych tego typu obiektów na Dolnym Śląsku. W tym samym czasie powstało szereg niewielkich budynków pomocniczych, które jednak zostały rozebrane wkrótce po zakończeniu działań wojennych.

Częściowe przekształcenia dotknęły także teren dawnego składu węgla oraz kolejki transportowej, w obrębie którego zrealizowano dwie nowe chłodnie kominowe. W rezultacie tych prac układ przestrzenny zakładu uległ dalszemu zagęszczeniu i modernizacji, zachowując przy tym zasadniczy charakter historycznego założenia przemysłowego o czytelnej strukturze funkcjonalno - technologicznej.

Po zakończeniu II wojny światowej przystąpiono do odbudowy oraz reorganizacji kompleksu elektrowni, prowadzących do utworzenia nowego zakładu energetycznego, funkcjonującego z wykorzystaniem zachowanych budynków i elementów dawnej infrastruktury (lata 1947–1959). W wyniku tych prac układ przestrzenny kompleksu uległ modyfikacji, zwłaszcza w strefach obrzeżnych. W miejscu dawnej kotłowni II i III wzniesiono nowy, wyższy budynek kotłowni, dostosowany do współczesnych wymogów technologicznych. Jednocześnie rozbudowano w kierunku wschodnim budynek pompowni, uzupełniając go o obudowę odgazowywaczy. W tym okresie rozebrano także trzy najstarsze chłodnie kominowe, których stan techniczny nie pozwalał na dalsze użytkowanie.

Proces odbudowy wymagał znacznego zaplecza kadrowego i materiałowego. Z tego względu na terenach położonych na wschód oraz w miejscu dawnego składowiska węgla wzniesiono liczne wiaty, obiekty biurowe i magazynowe o charakterze tymczasowym. Granice zakładu przesunięto częściowo na południe, wraz z przebiegiem bocznic kolejowej, co umożliwiło budowę przy niej siedziby zakładowej straży pożarnej oraz magazynów paliw, olejów i materiałów budowlanych. W zachodniej części kompleksu, bezpośrednio przy ulicy Fabrycznej, ukończono halę magazynu centralnego. Na północno - wschodnich peryferiach elektrowni, po drugiej stronie torów kolejowych, zlokalizowano parowozownię oraz stację pomp.

Do 1974 roku, w którym zakład przekształcono w elektrociepłownię, w strukturze przestrzennej kompleksu nie zaszły znaczące zmiany. W latach 60. XX wieku zrealizowano natomiast nową chłodnię kominową (trzecią z kolei, rozebraną w latach 2002–2003), częściowo w miejscu najstarszej rozebranej chłodni oraz dawnych obiektów prowizorycznych.

W okresie przekształcania zakładu w elektrociepłownię powstały liczne nowe budynki techniczne – pompownie, stolarnia, wieża odgazowywaczy, stacja demineralizacji wody oraz inne obiekty pomocnicze – rozmieszczone w sposób rozproszony, głównie po wschodniej stronie zasadniczej części kompleksu.

W końcu XX i na początku XXI wieku nastąpiło stopniowe ograniczanie powierzchni zajmowanej przez Elektrociepłownię „Czechnica”. W latach 1992–1993 sprywatyzowano osiedle mieszkaniowe przy ulicy Fabrycznej, natomiast w 2018 roku napowietrzna stacja transformatorowa wraz z budynkiem nastawni i rozdzielni została sprzedana przez spółkę Kogeneracja S.A. firmie Tauron Dystrybucja S.A.

Historyczny zespół budowlany elektrociepłowni „Czechnica” wraz z osiedlem przyzakładowym jest to powiązana przestrzennie grupa budynków wyodrębniona ze względu na formę architektoniczną, styl, zastosowane materiały, funkcję, związek z pewnymi wydarzeniami i czas powstania. Składa się z budynków i budowli produkcyjnych, pomocniczych, biurowych oraz mieszkalno-gospodarczych.

Osiedle przyzakładowe elektrociepłowni „Czechnica” stanowi integralny element historycznego zespołu przemysłowo-mieszkalnego. Zespół obejmuje cztery budynki mieszkalne rozmieszczone wokół wewnętrznego dziedzińca: od strony zachodniej znajduje się budynek M2 z przejazdem bramnym, od północy – budynki M1 i M3, natomiast od strony południowej – budynek M4.

Przed budynkami zachowały się obramienia z cegły formowane z klinowo dociętych kształtek o zaokrąglonych narożach, połączone z żelaznymi barierami, które wyznaczają granice dawnych przedogródków oraz terenu historycznego ogrodu przydomowego.

Budynki osiedla są dwukondygnacyjne, podpiwniczone z częściowo użytkowymi poddaszami. Całość przykryta jest wysokimi dachami dwuspadowymi, urozmaiconymi szerokimi facjatami ze szczytami w formie łuku kosowego oraz różnorodnymi lukarnami – prostokątnymi i powiekowymi. Szczególnie reprezentacyjny charakter ma brama wjazdowa od strony ulicy Fabrycznej, ukształtowana w formie półkolistej arkady, flankowanej przez ryzality klatek schodowych.

Rzuty budynków mają układ dwutraktowy, przy czym poszczególne domy różnią się długością i szerokością, co wynika z ich różnicowanych funkcji mieszkalnych. Każdy z obiektów wyposażony jest w dwie lub trzy drewniane klatki schodowe o konstrukcji policzkowej.